

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๓

บทบรรณาธิการ

คำถาม ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือไม่ เป็นเรื่องที่ศาลชั้นต้นจะต้องพิจารณากำหนดเมื่อใด จะต้องถือตามราคาประเมินของสำนักงานที่ดินหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๗๒/๒๕๖๕

ผู้ร้องยื่นคำร้องเริ่มต้นคดีเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้อ้างว่า ผู้ร้องซื้อที่ดินพิพาทจาก ส. บิดาของผู้คัดค้าน ในราคา ๔๐,๐๐๐ บาท และเข้าครอบครองที่ดินพิพาทโดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของมาเกินกว่าสิบปี ขอให้ศาลมีคำสั่งแสดงกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องเหนือที่ดินพิพาท ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า ผู้ร้องตกลงซื้อที่ดินพิพาทจาก ส. ในราคา ๑๔๐,๐๐๐ บาท แต่ชำระราคาไม่ครบถ้วนและมิได้ครอบครองที่ดินพิพาทโดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของมาเกินกว่าสิบปี ขอให้ยกคำร้องขอ ศาลชั้นต้นเห็นว่าเป็นคดีมีทุนทรัพย์ ให้ผู้ร้องเสียค่าขึ้นศาลเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ผู้ร้องนำเอกสารประเมินราคาที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาลานสกา มาเสนอต่อศาลชั้นต้นว่าที่ดินพิพาทมีราคาตารางวาละ ๒๖๐ บาท รวม ๗๔ ตารางวา เป็นเงิน ๑๙,๒๔๐ บาท และเสียค่าขึ้นศาลเพิ่มเติมโดยถือจำนวนเงินดังกล่าวเป็นราคาทุนทรัพย์ที่พิพาท ศาลชั้นต้นมิได้ให้ผู้ร้องประเมินราคาที่ดินพิพาทใหม่ คงให้ผู้ร้องเสียค่าขึ้นศาลตามราคาประเมินดังกล่าว ผู้คัดค้านมิได้โต้แย้งคัดค้าน ต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้อง ผู้คัดค้านยื่นอุทธรณ์และชำระค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์โดยถือราคาประเมินดังกล่าวเป็นทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านประการแรกว่า คดีมีราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือไม่ เห็นว่า ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทในคดีจะมีจำนวนเท่าใด เป็นเรื่องที่ศาลชั้นต้นจะต้องพิจารณากำหนดเมื่อเริ่มต้นคดี ซึ่งตามปกติจะถือตามราคาทุนทรัพย์ที่ปรากฏในคำร้องเป็นเกณฑ์ เว้นแต่จะมีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นอย่างอื่น ส่วนราคาประเมินของสำนักงานที่ดินดังกล่าว แม้เป็นการประเมินราคาที่ดินของทางราชการ แต่เป็นการประเมินเพื่อประโยชน์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม มิใช่ราคาที่ดินพิพาทที่แท้จริง ผู้ซื้อและผู้ขายอาจจะตกลงซื้อขายกันสูงกว่าราคาดังกล่าวก็ได้ ราคาประเมินดังกล่าวจึงไม่แน่นอนไม่อาจฟังเป็นยุติว่าเป็นราคาที่ดินพิพาทที่แท้จริงคงรับฟังได้เพียงเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดราคาทุนทรัพย์ที่พิพาทเท่านั้น คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอว่า ผู้ร้องซื้อที่ดินพิพาท

จาก ส. ในราคา ๔๐,๐๐๐ บาท สูงกว่าราคาประเมินของทางราชการประมาณกึ่งหนึ่ง เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นต้องถือว่าที่ดินพิพาทมีราคา ๔๐,๐๐๐ บาท ที่ผู้คัดค้านฎีกาว่าผู้คัดค้านำพยานหลักฐานเข้าสืบให้เห็นแล้วว่าที่ดินพิพาทมีราคา ๑๔๐,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ผู้ร้องชำระค่าขึ้นศาลให้ถูกต้องและให้ผู้ร้องเสียค่าขึ้นศาลตามราคาประเมินของสำนักงานที่ดินดังกล่าวเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา หากผู้คัดค้านเห็นว่าไม่ถูกต้อง ก็ขอที่จะโต้แย้งไว้ก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีแต่ผู้คัดค้านมิได้โต้แย้งไว้แต่อย่างใด โดยเฉพาะในชั้นอุทธรณ์ผู้คัดค้านยังยื่นอุทธรณ์โดยถือราคาประเมินดังกล่าวเป็นทุนทรัพย์พิพาทในชั้นอุทธรณ์อีก จึงไม่มีเหตุให้รับฟังเป็นอย่างอื่น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า คดีนี้มีราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทไม่เกินห้าหมื่นบาท ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

คำถาม โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ผู้กระทำละเมิดและฟ้องจำเลยที่ ๒ ให้ร่วมรับผิดชอบในฐานะ นายจ้าง ต่อมาโจทก์ทราบจำเลยที่ ๑ มิใช่ลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ แต่เป็นลูกจ้างของบริษัท ก. โจทก์จึงถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ ดังนี้ โจทก์จะขอให้ศาลหมายเรียก บริษัท ก. เข้ามาเป็นจำเลยร่วม ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔/๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ผู้กระทำละเมิดให้รับผิดชอบและฟ้องจำเลยที่ ๒ ให้ร่วมรับผิดชอบในฐานะ นายจ้าง ซึ่งต่อมาโจทก์ทราบข้อเท็จจริงว่าจำเลยที่ ๑ มิใช่ลูกจ้างจำเลยที่ ๒ แต่เป็นลูกจ้าง บริษัท จ. โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ พร้อมกับยื่นคำร้องขอให้เรียกบริษัท จ. เข้ามาเป็นจำเลยร่วมและศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต เช่นนี้โจทก์แสดงเหตุที่จะเรียกจำเลยร่วม ผู้ประกอบการขนส่งซึ่งเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ ผู้ขับรถบรรทุกและรถพ่วงในทางการที่จ้าง ไปก่อเหตุเข้ามาในคดีเพื่อการใช้สิทธิเรียกค่าเสียหายโดยให้ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ โจทก์ จึงขอ ที่จะขอให้ศาลหมายเรียกบริษัท จ. นายจ้างที่แท้จริงของจำเลยที่ ๑ เข้ามาเป็นจำเลยร่วมในคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๓)

คำถาม จำเลยยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง จำเลย อุทธรณ์คำสั่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์เนื่องจากจำเลยไม่นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้ แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ ดังนี้ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด หรือไม่

ศาลชั้นต้นยกคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่อ้างว่า ไม่ยื่นคำขอภายในกำหนด จำเลย อุทธรณ์คำสั่งขอให้ศาลอุทธรณ์กลับคำสั่งศาลชั้นต้น รับคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลยไว้

พิจารณา ดังนี้ จำเลยต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น มาวางศาลพร้อมอุทธรณ์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๖/๒๕๖๖ จำเลยยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ ศาลชั้นต้น ตรวจคำร้องแล้วมีคำสั่งยกคำร้อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยเนื่องจากจำเลย ไม่ได้นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ ดังนี้ เป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ยังไม่ได้พิจารณาคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามอุทธรณ์ ของจำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๙ เบญจ คำพิพากษาศาล อุทธรณ์ภาค ๕ ไม่เป็นที่สุดตามมาตรา ๑๙๙ เบญจ วรรคสี่ จำเลยฎีกาในปัญหาว่าจำเลย ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ หรือไม่

ศาลชั้นต้นตรวจคำร้องแล้วมีคำสั่งยกคำร้องโดยเห็นว่าคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของ จำเลยไม่ได้แสดงถึงพฤติการณ์นอกเหนือไม่อาจบังคับได้อันทำให้จำเลยไม่สามารถยื่นคำขอภายใน ระยะเวลาสิบห้าวัน นับจากวันที่ได้ส่งคำบังคับตามคำพิพากษาให้แก่จำเลย จำเลยอุทธรณ์คำสั่งขอ ให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ กลับคำสั่งศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลย ไว้พิจารณา ซึ่งหากศาลอุทธรณ์ภาค ๕ เห็นชอบด้วยตามข้ออุทธรณ์ของจำเลย ศาลอุทธรณ์ ภาค ๕ ต้องพิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นและให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลย ไว้พิจารณาได้สวนพยานของจำเลยแล้วมีคำสั่งต่อไปตามรูปคดีว่าจะอนุญาตให้จำเลยพิจารณา คดีใหม่หรือไม่ อุทธรณ์คำสั่งของจำเลยในชั้นนี้ไม่มีผลโดยตรงต่อคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ สิ้นผลบังคับ จำเลยจึงไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น มาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙

คำถาม โจทก์หลายคนฟ้องขอให้ที่ดินหลายแปลงเป็นทรัพย์สินในกองมรดกตามส่วน ของโจทก์แต่ละคน การคิดทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์จะคิดเฉพาะจากราคาที่ดินแยกเป็น รายแปลง หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๘๘/๒๕๖๖ ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ทั้งห้าประการ แรกมีว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีอำนาจวินิจฉัยคดีในส่วนที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ ๒๗๖๒๓ หรือไม่ โดยโจทก์ทั้งห้าฎีกาว่า ที่ดินแปลงดังกล่าวมีราคาประเมิน ๒๑,๒๐๐ บาท ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง

เห็นว่า โจทก์ทั้งห้าฟ้องขอให้ที่ดินพิพาททั้งสี่แปลงรวมสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินพิพาท ๒ แปลง เป็นทรัพย์สินในกองมรดกของ ณ. เจ้ามรดก และเพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินพิพาททั้งหมดรวม สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่โจทก์ทั้งห้า โดยบรรยายฟ้องว่า โจทก์แต่ละคนรวมทั้งจำเลย ที่ ๑ ต่างได้รับมรดกดังกล่าวคนละส่วนเท่า ๆ กัน รวม ๖ ส่วน คิดเป็นเงินรวม ๓๙๘.๒๐๐ บาท จำเลยทั้งสามให้การว่า ที่ดินพิพาททั้งหมดรวมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวมิใช่ทรัพย์มรดก แม้โจทก์ทั้งห้า ฟ้องรวมกันมา ก็ต้องถือทุนทรัพย์ของโจทก์แต่ละคนแยกกันเพราะเป็นเรื่องที่โจทก์แต่ละคน ใช้สิทธิเฉพาะของตน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าต้องคิดแยกทุนทรัพย์ที่โจทก์แต่ละคนมีสิทธิได้รับ มิใช่กรณีนำเฉพาะราคาที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ ๒๗๖๒๓ มาคิดแยกกลายเป็นทุนทรัพย์ ของโจทก์ทั้งห้า ดังนั้น เมื่อฝ่ายจำเลยทั้งสามอุทธรณ์ ขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษากลับ คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้โจทก์ทั้งห้าชนะคดีตามฟ้อง อันเป็นการโต้แย้งว่าไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ทั้งห้าตามที่ฟ้องมา การคิดทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์จึงไม่อาจคิดเฉพาะจากราคาที่ดินพิพาท โฉนดเลขที่ ๒๗๖๒๓ แยกเป็นรายแปลง

คำถาม สิทธิเรียกร้องเอาเงินประกันผลงานในคดีนี้ของโจทก์คืนจากจำเลยได้เกิดขึ้น ก่อนที่โจทก์ฟ้องจำเลยในคดีก่อนซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้ว ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นฟ้องซ้ำ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๑๘/๒๕๖๖

สิทธิเรียกร้องเอาเงินประกันผลงานของโจทก์ในคดีนี้คืนจากจำเลยได้เกิดขึ้นก่อนที่โจทก์ ฟ้องคดีก่อน โจทก์ต้องใช้สิทธิเรียกร้องมาในคราวเดียวกันด้วยการฟ้องเรียกเงินประกันผลงาน ของโจทก์ในคดีนี้รวมไปในคดีก่อน การที่โจทก์ไม่เรียกร้องเงินประกันผลงานสำหรับงานก่อสร้าง ระบบไฟฟ้า สื่อสาร ระบบปรับอากาศ และระบบระบายอากาศคดีนี้รวมไปกับคดีก่อน แต่กลับมา ฟ้องเรียกร้องเป็นคดีนี้โดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันและคดีได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้ว ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นฟ้องซ้ำกับคดีก่อน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๘

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ